

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова
Протокол № 11 від 28.11.2025

Голова Олександр ДУБОВИЙ

ПОЛОЖЕННЯ
про вибіркові дисципліни у
Національному університеті кораблебудування
імені адмірала Макарова

Введено в дію наказом ректора
№ 13 від 13.01.2026 р.

Євген ТРУШЛЯКОВ

Миколаїв 2025

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Організаційно-методичне забезпечення вибору навчальних дисциплін	4
3. Процедура здійснення вибору навчальних дисциплін	7
4. Процедура перезарахування кредитів.....	9
5. Прикінцеві положення.....	9
Додатки.....	10

Обговорено та схвалено на засіданні навчально-методичної ради НУК (протокол № 9 від 26.11.2025 року) Положення про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

Укладачі: А.В. Лабарткава, В.В. Савочкіна.

Миколаїв: Навчальний відділ НУК, 2025 р.

Положення про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова / За ред. А.В. Лабарткава, В.В. Савочкіна – Миколаїв, НУК, 2025. – 13 с.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – Положення) регламентує порядок забезпечення здобувачам вищої освіти права вільного вибору навчальних дисциплін відповідно до п/п 15 та 21 ч.1 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року та Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

1.2. Вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як **25 відсотків** загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж **10 відсотків** для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання)..

1.3. Здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного інституту (факультету).

1.4. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти (далі – вибіркові дисципліни) – це дисципліни які пропонуються закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для власного особистісного та професійного розвитку, потреб суспільства та держави, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здобувачу:

- побудувати індивідуальну траєкторією навчання;
- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- здобути додаткові результати навчання.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Університетський перелік вибірових дисциплін представлений у вигляді каталогів:

– каталог вибірових дисциплін для першого бакалаврського рівня (далі – Каталог) (*Додаток 1*);

– каталог вибірових дисциплін для другого магістерського рівня (*Додаток 2*);

– каталог вибірових дисциплін для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (*Додаток 3*).

2.2. Формування каталогів має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (дисципліни можуть вважатися вибіровими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої освіти).

2.3. До каталогу можуть бути внесені тільки навчальні дисципліни, що мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для її засвоєння.

2.4. Каталог вибірових дисциплін першого бакалаврського рівня складається зі списків:

- Вибірковий курс загальнотехнічного спрямування (2 семестр);
- Вибірковий курс 1 (2 семестр);
- Вибірковий курс 2 (3 семестр);
- Вибірковий курс 3 (3 семестр);
- Вибірковий курс соціально-гуманітарного спрямування (4 семестр);
- Вибірковий курс 4 (4 семестр);
- Вибірковий курс економічного спрямування (5 семестр);
- Вибірковий курс 5 (5 семестр);
- Вибірковий курс 6 (6 семестр);
- Вибірковий курс 7 (6 семестр);
- Вибірковий курс 8 (7 семестр);
- Вибірковий курс 9 (7 семестр).

Для спеціальності J5 Морський та внутрішній водний транспорт (271 Морський та внутрішній водний транспорт):

- Вибірковий курс 1 (3 семестр);
- Вибірковий курс 2 (3 семестр);
- Вибірковий курс 3 (4 семестр);
- Вибірковий курс 4 (4 семестр);
- Вибірковий курс 5 (6 семестр);
- Вибірковий курс 6 (6 семестр);
- Вибірковий курс 7 (7 семестр);
- Вибірковий курс 8 (7 семестр);
- Вибірковий курс 9 (7 семестр);
- Вибірковий курс 10 (7 семестр);
- Вибірковий курс 11 (7 семестр);
- Вибірковий курс 12 (7 семестр).

З кожного списку обирається одна дисципліна.

2.5. Каталог вибірових дисциплін другого магістерського рівня складається зі списків:

- Вибірковий курс соціально-гуманітарного спрямування (1 семестр);
- Вибірковий курс 1 (1 семестр);
- Вибірковий курс 2 (2 семестр);
- Вибірковий курс 3 (2 семестр).

З кожного списку обирається одна дисципліна.

2.6. Каталог вибірових дисциплін третього освітньо-наукового рівня вищої освіти:

- Вибірковий курс 1;
- Вибірковий курс 2;

- Вибірковий курс 3.

Кількість дисциплін у списку обирається згідно навчального плану.

2.7. Навчальні дисципліни в каталогах презентуються анотаціями, в яких подається основна інформація про зміст дисципліни та викладача, які пропонують їх для вивчення.

2.8. Обсяг вибірових дисциплін складає:

- Для здобувачів першого та початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти, кожний вибірковий курс – 5 кредитів, загальна кількість годин – 150 годин, загальна кількість аудиторних годин – 60 годин (з них: лекцій – 30 годин, практичних занять – 30 годин; для заочної форми навчання лекцій – 6 годин, практичних занять – 6 годин), форма контролю – залік. Вибірковий курс Плавальна практика – пропонується 30 кредитів у 7-му семестрі, Виробнича практика I та Виробнича практика II – 10 кредитів у 4 та 6 семестрах.
- Для здобувачів другого рівня вищої освіти, вибірковий курс соціально-гуманітарного спрямування – 4 кредити, загальна кількість годин – 120 годин, загальна кількість аудиторних годин – 60 годин (з них: лекцій – 30 годин, практичних занять – 15 годин; для заочної форми навчання лекцій – 10 годин, практичних занять – 6 годин), форма контролю – залік, вибірковий курс 1,2,3,4 – 5 кредитів, загальна кількість годин – 150 годин, загальна кількість аудиторних годин – 60 годин (з них: лекцій – 30 годин, практичних занять – 30 годин; для заочної форми навчання лекцій – 10 годин, практичних занять – 10 годин), форма контролю – залік.
- Для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, кожний вибірковий курс – 5 кредитів, загальна кількість годин – 150 годин, загальна кількість аудиторних годин – 60 годин (з них: лекцій – 30 годин, практичних занять – 30 годин; для заочної форми навчання лекцій – 14 годин, практичних занять – 14 годин), форма контролю – залік.

2.9. Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом:

- обрання іноземної мови (англійська, німецька, французька) та рівня її вивчення;
- обрання місця проходження практики;
- обрання теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника.

2.10 Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності J5 (271), які мають бажання скористатися професійним правом отримати звання осіб командного складу та обіймати відповідні посади на морських судах, можуть обрати, як вибірову компоненту освітнього процесу виробничу практику I об'ємом 10 кредитів та виробничу практику II об'ємом 10 кредитів (4 та 6 семестри) та плавальну практику об'ємом 30 кредитів (7 семестр). Якщо у здобувача освіти вже є відповідні робочі документи або з іншої причини він не

має бажання проходити практику, студент обирає вибіркові курси з Каталогу, які відповідають певному семестру у відповідній кількості кредитів.

2.11. Викладання дисциплін вільного вибору студентів можуть здійснювати всі викладачі університету за умови наявності відповідного навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

2.12. Викладачі, які мають бажання запропонувати курс вільного вибору студентів з *Додатку 1-3* надають заяву (шляхом заповнення *google-форми*). Термін подання з *1 травня* по *30 жовтня* поточного календарного року на наступний навчальний рік.

2.13. Перелік вибірових дисциплін, який оновлюється щорічно, оприлюднюється на офіційному сайті університету www.nuos.edu.ua.

2.14. Додатки 1–3 відокремлені структурні підрозділи Університету розглядають та затверджують самостійно.

2.15. Якщо вибірковий курс не обирався жодного разу 2 роки поспіль, то він видаляється з каталогу за рішенням навчально–методичної ради НУК.

3. ПРОЦЕДУРА ЗДІЙСНЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти у збірній групі для вивчення вибірових навчальних дисциплін:

- для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти - **не менше 20 осіб**;
- для другого (магістерського) рівня вищої освіти - **не менше 12 осіб**;
- для третього рівня вищої освіти - **не менше 6 осіб**;

3.2. Максимальна чисельність студентів для вивчення вибірових дисциплін становить 120 осіб – для початкового та першого рівнів вищої освіти, 100 осіб – для другого рівня вищої освіти та 50 осіб – для третього рівня вищої освіти.

3.3. Для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти вибіркові дисципліни освітньої програми становлять **не менше 30 кредитів**. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вибіркові дисципліни освітньої програми становить **не менш 60 кредитів**. Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти **не менш 24 кредитів**. Для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти **не менш як 25 відсотків** загальної кількості кредитів ЄКТС ОНП.

3.4. Процедура обрання:

- Студенти першого року навчання першого (бакалаврського) рівня) (як на базі ПЗСО, так і за скороченим терміном навчання), а також студенти першого року навчання другого (магістерського) рівня) та початкового рівня вищої освіти реєструються на вибіркові дисципліни через Веб кабінет студента (<https://student.nuos.edu.ua>) або через модуль «Запис на ДВВС» системи АС «Деканат» в дирекції інституту (факультету) протягом першого **тижня** від початку навчального процесу на поточний навчальний рік. У разі запису у дирекції інституту (факультету) оформлюється лист реєстрації (*додаток 5*).

- Студенти інших курсів, та здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти здійснюють вибір навчальних дисциплін на наступний навчальний рік до **15 лютого** поточного навчального року через Веб кабінет студента (<https://student.nuos.edu.ua>) або через модуль «Запис на ДВВС» системи АС «Деканат» в дирекції інституту (факультету). У разі запису у дирекції інституту (факультету) оформлюється лист реєстрації (**додаток 5**).
- У разі обрання студентами вибіркового дисциплін через Веб кабінет студента (<https://student.nuos.edu.ua>) відповідальні за АС «Деканат» в модулі «Запис на ДВВС» проставляють позначку «Погоджено».

3.5. Навчальний відділ:

- протягом **одного дня після закінчення строку** вибіркової компанії перевіряє на відповідність кількість здобувачів вищої освіти у збірній групі для вивчення вибіркового навчальних дисциплін (п.3.1 та п.3.2. цього Положення). У разі невиконання умов п.3.1 та п.3.2. цього Положення, надсилає до дирекцій інститутів (деканатів факультетів) таблицю з інформацією, щодо перевибіру курсів.

3.6. Дирекція інституту (деканат факультету):

- протягом **одного дня** повідомляє тих здобувачів які обрали дисципліни, що порушують умови п.3.1 та п.3.2. цього Положення про необхідність переобрання. Перевибір здійснюється з переліку дисциплін за якими сформовано навчальні групи;
- Здійснює відповідні дії у системі АС Деканат (**Додаток 6**)

3.7. Навчальний відділ формує остаточну інформацію для розрахунку навчального навантаження кафедр.

3.8. Здобувача, який знехтував своїм правом вибору вибіркового курсів у визначений термін, деканат навчально-наукового інституту (факультету) записує самостійно. У цьому випадку запис у листі реєстрації затверджується підписом відповідального працівника деканату та директора (декана) інституту (факультету).

3.9. Якщо здобувач з поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши документи, які засвідчують поважність причин. Заява на зміну вибіркової дисципліни у сформованому індивідуальному навчальному плані має подаватися не пізніше ніж за **місяць** до початку семестру, в якому викладається ця дисципліна.

3.10. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються

3.11. Якщо на дисципліну за вибором записалося менше студентів, ніж визначено у **п. 3.1** цього Положення, то ця дисципліна не викладається. Студенти, які записалися на цю дисципліну, зобов'язані протягом **одного** дня вибрати іншу вибірково дисципліну. У разі необрання ними іншої дисципліни, деканат навчально-наукового інституту (факультету) такий запис здійснює самостійно.

3.12. Листі реєстрації на вибіркові дисципліни зберігаються у деканаті навчально-наукового інституту (факультету) до закінчення навчання, після чого передаються до особової справи у відділ кадрів.

3.13. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки вибір дисциплін здійснюється відповідно до навчального плану з переліку дисциплін за якими сформовано навчальні групи/потоки на поточний навчальний рік та з урахуванням діючого розкладу занять.

3.14. З метою забезпечення мобільності для вивчення вибірових дисциплін в масштабах університету виділяється один-два дні на тиждень.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У разі поновлення, переведення студента перезарахування вибірових дисциплін проводиться директором інституту, деканом факультету.

4.2. Перезарахування кредитів проводиться відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання (трансфер кредитів) у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова».

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова розглядає та затверджує Вчена рада Університету.

5.2. Зміни та доповнення до Положення про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова вносяться у порядку, передбаченому п. 5.1 цього Положення.

ДОДАТКИ

Додаток 1 – каталог вибіркових курсів для першого бакалаврського рівня, оформлено окремим документом.

Додаток 2 – каталог вибіркових курсів для другого магістерського рівня, оформлено окремим документом;

Додаток 3 – каталог вибіркових курсів для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, оформлено окремим документом.

1. Назва курсу
2. ПІБ, вчений ступінь, вчене звання.

Анотація курсу

Вивчає комунікативно-соціальні функції української мови; норми сучасної української літературної мови; специфіку функціональних стилів; оформлювання кадрово-контрактних та довідково-інформаційних документів українською мовою; синтаксичні аспекти професійного мовлення: труднощі узгодження присудка з підметом, складні випадки керування; способи творення та правопис фахових термінів; основи створення наукових текстів.

Курс зорієнтований на унормування української фахової мови, набуття навичок сприйняття, відтворення, редагування та перекладу стійких сполук, текстів наукового та офіційно-ділового стилів.

Лист реєстрації на вибіркові дисципліни

Студента _____ Академічна група _____
Навчально-науковий інститут (факультет) _____
Форма навчання _____ Навчальний рік _____
Спеціальність _____
Освітня програма _____

№ з/п	Назва вибіркової дисципліни	Семестр	Примітка
1.			
2.			

У тому разі, якщо на обраний мною вибірковий курс записалося менш студентів ніж визначено у п. 3.1 цього Положення, зобов'язуюсь протягом одного дня вибрати іншу вибіркoву дисципліну.

У разі, якщо я не здійснив переобрання вибіркового курсу у визначений термін, погоджуюсь з тим, що деканат навчально-наукового інституту (факультету) здійснює запис самостійно.

Підпис

” _____ ” _____ 20__р.

Порядок дій в системі АСУ «Деканат» при обранні вибірових курсів.

1. Якщо здобувачі вищої освіти обирали дисципліни через Web кабінет студента:

Після отримання від навчального відділу інформації, щодо перевибіру (*переобрання*) дисциплін, у разі коли кількість здобувачів, що обрали певну дисципліну не відповідає умовам п.3.1 та п.3.2. «Положення про вибірові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова»:

1. В Модулі «Студенти»-«Запис на ДВВС» змінити статус з *«Вибір студента»* на статус *«Відхилено»*.

2. Повідомити студентів про необхідність переобрання відхилених дисциплін. Та повідомити причину відхилення.

УВАГА – Перевибір (*переобрання*) здійснюється з переліку дисциплін, за якими сформовані навчальні групи, *т.т. є необхідна кількість студентів*.

3. Для дисциплін, що відповідають умовам п.3.1 та п.3.2. «Положення про вибірові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова» змінити статус з *«Вибір студента»* на статус *«Погоджено»* та натиснути *«Зберегти»*.

4. Після закінчення процедури в Модулі «Студенти»-«Запис на ДВВС» друкується звіт «Звіти»-«Запис на ДВВС»-«Заява на включення в ІНП ДВВС НУК»

2. Якщо здобувачі вищої освіти обирали дисципліни у дирекції (деканаті) інституту (факультету):

Після отримання від навчального відділу інформації, щодо перевибіру (*переобрання*) дисциплін, у разі коли кількість здобувачів, що обрали певну дисципліну не відповідає умовам п.3.1 та п.3.2. «Положення про вибірові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова»:

1. В Модулі «Студенти»-«Запис на ДВВС» змінити статус з *«Погоджено»* на статус *«Відхилено»*. На листі реєстрації (додаток 5) у стовпці «Примітка» проставити *«Відхилено»*.

2. Повідомити студентів про необхідність переобрання відхилених дисциплін. Переобрана дисципліна додається до листа реєстрації (додаток 5).

УВАГА – Перевибір (*переобрання*) здійснюється з переліку дисциплін, за якими сформовані навчальні групи, *т.т. є необхідна кількість студентів*.

УВАГА – Заборонено видаляти курси в Модулі «Студенти» - «Запис на ДВВС», які були **ВІДХИЛЕНІ**.